УДК 636.22/ 28.064: 636.086.2

ВИКОРИСТАННЯ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ ВИКО-ТРИТИКАЛЕВИХ СУМІШОК В РАЦІОНАХ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Г.І. Котець, Л.А. Ковтуненко

Одеський державний аграрний університет

Розглянуто вплив зеленої маси вико-тритикалевих сумішей на продуктивність молодняку великої рогатої худоби української червоної молочної породи. Встановлено, що така суміш дозволяє збільшити продуктивність на 4,1–5% і знизити витрати кормових одиниць на 1кг приросту до 10%.

Годівля ремонтних теличок є важливим фактором направленого вирощування високопродуктивних корів. Однією з найважливіших проблем в годівлі сільськогосподарських тварин є підвищення біологічної цінності раціонів, зокрема за рахунок введення бобово-злакових сумішей [1].

В зв’язку з чим ми поставили за мету вивчити вплив зеленої маси вико-тритикалевих сумішей на продуктивність і біологічні особливості росту і розвитку молодняку великої рогатої худоби української червоної молочної породи.

Для виконання означеної мети завдання наших досліджень були такі:

– підвищення біологічної цінності раціонів

– визначення продуктивності ремонтного молодняку

– визначення витрат кормів на одиницю продукції.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводились в навчгоспі ім.Трофімова Овідіопільського району Одеської області на ремонтному молодняку української червоної молочної породи. Для проведення досліду було сформовано методом випадкової вибірки дві групи ремонтних теличок. Телички контрольної групи (17 гол.) на протязі досліду одержували

корми, збалансовані за основними поживними та біологічно активними речовинами відповідно до існуючих норм. Телички дослідної групи (17 гол.) отримували вико-тритикалеву суміш у вигляді зеленої маси. Молодняку обох груп згодовували однакові раціони за поживністю на протязі усього досліду [3].

Результати досліджень. Нашими дослідженнями встановлено високу ефективність підвищення біологічної цінності раціонів при використані вико-тритикалевих сумішей. Результати поживності зеленої маси корму наведені в табл. 1.

Таблиця 1 – **Поживність зеленої маси корму в 1 кг в оптимальну фазу вегетації**

Показники	Зелена маса (вики 47%, тритикале 53%)	Зелена маса (жито 100%)	Зелена маса до вики, +/-, %
Кормові одиниці	0,19	0,19	
Суха речовина,г	235	203	13,81
Обмінна енергія, МДж	2,2	2,1	4,54
Сирий протеїн, г	55	31	43,6
Перетравний протеїн, г	24	21	12,5
Сирий жир, г	7	8	-14,2
Сира клітковинна,г	65	58	10,76
Зола, г	20	20	
БЕР, г	119	125	-4,8
Крохмаль, г	5	5	-35,7
Цукор, г	28	18	26,66
Кальцій, г	1,5	1,1	37,5
Фосфор, г	0,8	0,5	53,3
Каротин, мГ	45	21	-15,38
Вітамін Е, мГ	55	65	

Аналізуючи дані табл. 1 встановлено, що вико-тритикалева суміш впливає на покращення показників за основними поживними речовинами корму, в тому числі, за вмістом перетравного протеїну – на 12,5%, обмінної енергії – на 4,54%, цукру – на 35,5%.

Аналіз раціонів годівлі молодняку тварин по періодам (табл. 2) показують, що молодняк отримував достатньо збалансовані раціони за загальною поживністю, обмінної енергії, сухої речовини, мінеральних речовин та вітамінів на протязі усього досліду.

Поїдання кормів теличками обох груп, суттєвої різниці не мали. Різниця в годівлі була в тому, що тварини дослідної групи отримували в основному раціоні більшу кількість перетравного протеїну за рахунок використання зеленої маси вико-тритикалевих сумішок, на 1 кормову одиницю припадало 95 перетравного протеїну, в контрольній 89 г. За іншими показниками, як свідчать дані за період досліду (з 8– по 12–міс. вік) тварини отримували однакову кількість сухої речовини, кормових одиниць, обмінної енергії та інших поживних речовин, а також вітамінів.

Таблиця 2 – **Аналіз раціонів з розрахунку на одну кормову одиницю**

Показники	контрольна	дослідна
Тип годівлі	малоконцентрований	
Концентрація енергії корм. од. в 1кг сухої речовини	1,25	1,26
Кількість перетравного протеїну, що припадає на 1 корм. од., г	89	95
Цукрово-протеїнове співвідношення	1,03 : 1	0,85 : 1
Концентрація клітковини в сухій речовині, %	27,6	27.3
Відношення кальцію до фосфору	2,3 : 1	2,1 : 1

Таким чином, використання зеленої маси вико-тритикалевих сумішей в раціонах ремонтного молодняку великої рогатої худоби (бобово-злакова суміш вика 47%, тритикале 53%) забезпечує потребу тварин в перетравному протеїні в раціонах порівняно зі злаковими кормами, таким як жито. Краще забезпечення тварин дослідної групи протеїном знайшли своє відображення в підвищенні живої маси, середньодобових приростів і оплати корма.

Одним з основних показників ефективності годівлі сільськогосподарських тварин є продуктивність піддослідних тварин, показником якої для ремонтного молодняку є жива маса. При однакових умовах утримання, з різницею в годівлі, дослідні тварини проявили різну енергію росту, яка виражена, перш за все, в неоднаковій живій масі (табл. 3).

Таблиця 3 – **Динаміка росту ремонтних теличок**

Вік, міс.	Групи		
	контрольна	дослідна	±, % до контролю
жива маса, кг			
8	154,2 + 2,10	154,2 + 4,81	+ 4,1
12	209,0 + 3,37	218,0 ± 5,82	
середньодобовий приріст			
8–12	418 ± 10,95	479 ± 14,19	+12,7

r ³ 0,99; r ³ 0,99.

В 12 місячному віці тварини дослідної групи перевищували контрольну по живій масі на кг або 4,1%. Різниця статистично достовірна (r ³ 0,99). Різниця спостерігалася в середньодобових приростах, від 8 до 12 місячного віку середньодобовий приріст дослідної групи становив 479±14,19 г порівняно з контрольною 418±10,95г, різниця статистично достовірна (r ³ 0,95 і r ³ 0,99 відповідно).

Абсолютні показники росту живої маси дають можливість порівнювати фактичні дані з запланованими за період і, тим самим, контролювати їх використання.

Інтенсивність росту тварин в значній мірі обумовлена годівлею і процесами травлення. При зниженні рівня годівлі або при неповноцінній годівлі відносна швидкість росту у тварин знижується. Для цього нами були визначені коефіцієнти вагового росту по відношенню до живої маси на початок періоду і відносна швидкість росту за весь період (табл. 4).

Таблиця 4 – **Відносна швидкість росту піддослідних тварин за періодами, %**

Періоди	Групи	
	контрольна	дослідна
8–9 місяць	34,36	38,48
9–10 місяць	36,27	36,44
10–12 місяць	30,24	32,66
8–12 місяць	33,62	35,86

Дані таблиці 4 свідчать, що за весняно-літній періоди вирощування молодняку, інтенсивність росту тварин дослідної групи, які отримували зелену масу вики в суміші з тритикале, були вищі. Так у дослідних тварин коефіцієнт росту за весь період був вище на 6,24 % порівняно з контрольною групою. Повноцінність годівлі дослідної групи тварин вико–тритикалевою зеленою масою задовольняли потреби організму в необхідних для підтримки життя і росту піддослідних тварин по періодам.

Нами встановлено, що заміна в раціоні по поживності злакового корму зеленої маси на бобово – злакову (вика + тритикале) вирощені в сумісних посівах, в раціонах теличок збільшує середньодобові прирости живої маси. Різниця в середньодобових приростах живої маси статистично достовірна ($r > 0,999$).

Затрати кормових одиниць на 1кг приросту в період вирощування від 8-12 місяців склали в контрольній групі 8,6 корм. од., в дослідній – 7,7 корм. од. [2, 3].

Висновки. Результати досліджень отримані при використані зеленої маси вико-тритикалевих сумішей в раціонах ремонтних теличок, та вплив їх на продуктивність свідчать про доцільність і необхідність застосування даних кормів, у весняно літній період, особливо в умовах прив’язного утримання.

Використання в раціонах вико-тритикалевих сумішей зеленої маси дозволяє збільшити продуктивність на 4,1-5% і знизити витрати кормових одиниць на 1 кг приросту до 10%.

Література

1. *Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин / Ноздрін М.Т., Карпусь М.М., Каравашенко В.Ф. та ін. – К.: Урожай, 1991. – С. 276–283.*
2. *Система кормопроизводства в Одесской области / Дудник А.А., Мартовицкий Т.В., Свеженцов А.И. и др.. – Одесса: Маяк, 1988. – С. 79–81.*
3. *Основы опытного дела в животноводстве / Овсянников А. И., Колос, 1976. – 304 с.*

Котец Г.И., Ковтуненко Л.А. **Использование зеленой массы вико-тритикалевых смесей в рационах ремонтного молодняка крупного рогатого скота.**

Рассмотрено влияние зелёной массы вико-тритикалевых смесей на продуктивность молодняка крупного рогатого скота украинской красной молочной породы. Установлено, что данная кормосмесь позволяет увеличить продуктивность на 4,1-5% и снизить затраты кормовых единиц на 1 кг прироста до 10 %.

Kotez G.I., Kovtunenko L.A. **Influence of green weight vetch-triticalum mixes on dairy efficiency of young animals.**

Influence of green weight vetch-triticalum mixes on dairy efficiency of calf of the Ukrainian red dairy breed is considered. It is established, that rations to calf in diets in which the vetch-cereal mix in comparison with standard diets is used, allows to increase their efficiency on 4,1-5%, and to lower expenses of forages for 1kg on 10%.